

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол №/ дата):

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол №/ дата):

Декан:

(доц. д-р Христина Благойчева)

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: **“ПРЕВЕНЦИЯ НА ФИНАНСОВИ НАРУШЕНИЯ”**

ЗА СПЕЦ: „Финанси“; ОКС „Бакалавър“; редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 7

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 150 ч.; в т.ч. аудиторна 45 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ	ОБЩО (часове)	СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ: т. ч. <ul style="list-style-type: none"> • ЛЕКЦИИ • УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30 15	2 1
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	135	-

Изготвили програмата:

1. ....
(доц. д-р Недялко Вълканов)

2. ....
(доц. д-р Любомир Георгиев)

Ръководител катедра: .....
„Финанси“ (проф. д-р Стефан Вачков)

І. АНОТАЦІЯ

Лекційний курс осигурява познання за същността на широк кръг финансови нарушения и механизмите за тяхната превенция. Предоставят се знания за уязвимостта към допускане на измами и злоупотреби в рамките на отделни финансови сектори. Разглеждат се често срещани нарушения от сферата на банковото дело, застраховането, разплащателните и трансферните операции, пазарите на ценни книжа и др. В отделни теми са представени характеристиките на отделни нарушения и престъпления с финансов характер като: измамите с кредити, злоупотребата с лични данни, застрахователните измами, измамите с платежни инструменти, инвестиционните измами, укриването на данъци и изпирането на пари. Обърнато е внимание и на някои основни механизми за противодействие на базата на ефективни системи за вътрешен контрол в рамките на финансовите институции. Акцентира се върху прилаганите в ЕС и у нас схеми за защита на потребителите на финансови продукти. Отчетена е и ролята на етичните програми и корпоративната социална отговорност.

Дисциплината разширява знанията на студентите за противодействие на финансови нарушения, обогатявайки цялостната им квалификация и експертиза, получени по време на тяхното обучение.

ІІ. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. ФИНАНСОВИТЕ НАРУШЕНИЯ КАТО ИКОНОМИЧЕСКА ИЗМАМА		3	1	
1.1.	Характеристика на икономическите измами			
1.2.	Модел „Григълник на измамите“			
1.3.	Класификация „Дърво на измамите“			
1.4.	Категорията „Престъпления на белите якички“			
ТЕМА 2. СПЕЦИФИКИ НА ФИНАНСОВИТЕ НАРУШЕНИЯ		3	2	
2.1.	За тенденцията към гранулиране на операционния риск			
2.2.	Злоупотреба с доверие и конфликт на интереси			
2.3.	Неправомерно поведение на акционери, мениджъри и служители			
2.4.	Злоупотреби на клиенти и контрагенти			
ТЕМА 3. НАРУШЕНИЯ В ДЕЙНОСТТА НА КРЕДИТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ		3	2	
3.1	Измами при отпускане и управление на кредити			
3.2.	Измами, свързани с касовата дейност			
3.3.	Измами с пълномощни			
3.4.	Фалшифициране на документи			
3.5.	Злоупотреби с лични данни и удостоверяване на самоличност			
ТЕМА 4. ЗЛОУПОТРЕБИ С ПЛАТЕЖНИ ИНСТРУМЕНТИ И ТРАНСФЕРНИ ОПЕРАЦИИ		3	2	
4.1.	Неистински банкноти и монети			
4.2.	Измами с чекове			
4.3.	Измами с банкови карти			
4.4.	Кражба на самоличност и лични данни			

4.5.	Измами при онлайн трансфери и разплащания			
4.6.	Измами с виртуални платежни инструменти			
ТЕМА 5. ИНВЕСТИЦИОННИ ИЗМАМИ		2	1	
5.1.	Манипулиране на финансови отчети			
5.2.	Търговия с вътрешна информация			
5.3.	Злоупотреби при първично предлагане на ценни книжа /IPO/			
5.4.	Злоупотреби при операции с ценни книжа			
5.5.	Рискове при Indicial Coin Offering /ICO/			
5.6.	Понци схеми			
ТЕМА 6. ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ ИЗМАМИ И ЗЛОУПОТРЕБИ		2	1	
6.1.	Видове застрахователни измами			
6.2.	Злоупотреби и нарушения от страна на застрахованите лица			
6.3.	Злоупотреби и нарушения от страна на застрахователите			
ТЕМА 7. ИЗПИРАНЕ НА ПАРИ		2	1	
7.1.	Какво представлява прането на пари?			
7.2.	Етапи на процеса „изпиране на пари“			
7.3.	Варианти за изпиране на пари			
7.4.	Офшорни финансови центрове			
7.5.	Основни механизми за противодействие			
ТЕМА 8. ДАНЪЧНИ ИЗМАМИ, УКРИВАНЕ НА ДАНЪЦИ И ДАНЪЧНИ УБЕЖИЩА		3	1	
8.1	Легални и нелегални схеми за данъчна оптимизация			
8.2	Данъчни измами и укриване на данъци			
8.3	Данъчни убежища			
ТЕМА 9. СИСТЕМА ЗА ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ		3	2	
9.1.	Механизъм за постоянен контрол			
9.2.	Звена за нормативно съответствие			
9.3.	Служба за вътрешен одит			
ТЕМА 10. ПОТРЕБИТЕЛСКА ЗАЩИТА ОТ ФИНАНСОВИ НАРУШЕНИЯ		3	1	
10.1.	Регулации за защита на потребителите на финансови услуги в ЕС			
10.2.	Роля на финансовия омбудсман			
10.3.	Секторни помирителни комисии към КЗП			
ТЕМА 11. БИЗНЕС ЕТИКА И ОБЩЕСТВЕНА ОТГОВОРНОСТ		3	1	
11.1.	Програми за корпоративна социална отговорност			
11.2.	Етични кодекси и кодекси за поведение			
11.3.	Механизми за докладване на нередности			
		Общо:	30	15

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1	Семестриален тест	1	30
1.2	Изготвяне на индивидуално задание за текущ контрол	1	30
Общо за семестриален контрол:		2	60
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1	Изпит (комбиниран тест със затворени и отворени въпроси)	1	90
Общо за сесиен контрол:		1	90
Общо за всички форми на контрол:		3	150

IV. ЛИТЕРАТУРА

Задължителна литература:

1. Лекционни материали, публикувани в платформата за електронно обучение на ИУ-Варна, курс „Превенция на финансови нарушения“.
2. Вълканов, Н. (2019). Compliance в помощ на финансовото регулиране, Варна: Наука и икономика.
3. Вълканов, Н. (2019). Банковата система и прането на пари, Варна: Е-Литера Софт.

Препоръчителна литература:

1. Динев, Д., (2006). Икономическите измами. Част 1. София: АПИИ.
2. Динев, Д., (2012). Икономическите измами. Част 2. Риск, разкриване, разследване, предотвратяване. София: ИЕПИ.
3. Ръководство на експерт проверителя на измами (2016). Асоциация за противодействие на икономически измами – София.
4. Association of Certified Fraud Examiners (2011). Fraud Examiners Manual, Association of Certified Fraud Examiners, Inc.
5. Hymes, L., J. Wells (2013). Insurance Fraud Casebook: Paying a Premium for Crime, Wiley.
6. Young, M. (2014). Financial Fraud Prevention and Detection: Governance and Effective Practices.
7. Zack, G. (2013). Financial Statement Fraud: Strategies for Detection and Investigation. Wiley.